

A HTMT HÍREI

Magyar Tudomány Napja Erdélyben 2023: Beszámolók

A Filozófiai hatástörténet és kritika I. Közelítések a szocializmus évtizedeinek filozófiai teljesítményéhez c. konferenciára 2023 november 18-án került sor, a BBTE Magyar Filozófiai Intézet, a Pro Philosophia Alapítvány és az Erdélyi Múzeum-Egyesület közreműködésével, a Magyar Tudomány Napja Erdélyben konferenciasorozat részeként. [...] A XXIV. Műszaki Tudományos Ülésszokról szóló részletes fényképes beszámoló, illetve a rendezvény dokumentumai itt érhetők el az Erdélyi digitális adattárban. [...] Beszámoló az Erdélyi Múzeum-Egyesület Matematikai és Informatikai Szakosztálya által szervezett rendezvényről. [...] ICEBM 2023 Nemzetközi Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Konferencia beszámolója. [...] Beszámoló - 22. Erdélyi Természettudományos Konferencia - 2023. november 18. [...] EME I., Bölcsész- és Történettudományi Szakosztály Nyelv-, irodalom-, néprajz és színháztudományi szekció beszámolója. [...] Beszámoló a Magyar Tudomány Napja Erdélyben 2023 rendezvény történelem szekciójának munkálatairól...” Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#) [teljes cikk 6 >](#) [teljes cikk 7 >](#)

Emléktábla-avatás Eperjesen

2023. december 7-én az Eperjesi Egyetemen felavattuk Hazslinszky Frigyes botanikusnak, az MTA tagjának az emléktábláját. [...] Az Eperjesi Egyetem rektorának, Kónya Péternek a kezdeményezésére a rektorátus épületén belül létrehozta egy emlékfalat, amelyre már korábban felkerült Verancsics Antal emléktáblája. Mellette helyezték el a Hazslinszky Frigyes emlékét megőrkítő táblát. Az ünnepélyes aktuson az avató beszédet a SZMAT elnöke, Mészáros András tartotta. Vele együtt Kónya Péter rektor és Peter Mihoč, a Szlovákiai Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerületének püspöke méltatta Hazslinszky személyiségét valamint a volt evangélikus kollégium rektoraként kifejtett tevékenységét...” Forrás: SZMAT.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: Útkeresés nemzetiségi képviselőként

A NPKE Határátlépések podcast sorozatában Molnár Csongor a TK Kisebbségkutató intézet munkatársával, Bárdi Nándorral beszélgetett a Nemzetiségi parlamenti képviselő (Nemzetiségi képviselő Magyarországon és az utódállamok parlamentjeiben (1869-1918 /1920-1990) kötet kapcsán. [...] Várady Imre és Iuliu Maniu életútja abban mindenképp hasonlított, hogy többségi és kisebbségi politikusként is parlamenti tapasztalatot szereztek. Felmerül a kérdés: milyen lehetőségei voltak a Magyar Királyság nemzetiségeinek a budapesti törvényhozásban...” Forrás: HUNREN.hu: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Előadás: Mikro- és makrodramaturgiák a táncban

KAB Színháztudományi szakbizottsága felkérésére Trencsényi Katalin dramaturg, a Helsinki Uniarts egyetem oktatója tart online előadást Mikro- és makrodramaturgiák a táncban címmel. [...] Hogyan dolgozik egy táncdramaturg? Milyen dramaturgiai kérdések merülhetnek fel egy hely specifikus táncelőadás létrehozásánál? Az előadás az új dramaturgia ‘alapító anyja’, Marianne Van Kerkhoven által létrehozott két fogalom, a mikro és a makro dramaturgia nézőpontjából vizsgálja meg egy kortárs táncelőadás létrehozásának munkafolyamatát... [...] Az előadás időpontja: 2023. december 11., hétfő 17:00 (romániai idő szerint)...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Kerekasztal-beszélgetés Óbecsén a Than Emlékházban

Vajdasági magyar fiatalok a kultúra gyűrűjében címmel tartottak kerekasztal-beszélgetést csütörtökön késő délután Óbecsén a Than Emlékházban. A rendezvényt a Vajdasági Magyar Szövetség Ifjúsági Fóruma szervezte meg az Óbecsei Civil Központ közreműködésével. A beszélgetés fő témái között szerepel a magyar kultúra és az oktatás kapcsolata, valamint a Magyar Nemzeti Tanács szerepe, mint a vajdasági magyar kultúrelét fő támogatója...” Hetnap.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Fordítástudományi tanácskozást tartottak Szabadkán

Szombaton a Magyar Nemzeti Tanács szervezésében fordítástudományi tanácskozást tartottak. Az intézmény székházában megtartott Egységes fordítások Vajdaságban címet viselő konferencián négy előadást hallgathattak meg az érdeklődők, ugyanakkor bemutatták a Zsebtükör nevet viselő mobiltelefonos alkalmazást, amelynek fókuszában a nyelvi jogaink, illetve azok érvényesítése áll. [...] Az esemény megnyitóján Lakatos Adrián mellett Tóth Ramóna, az MNT Végrehajtó Bizottságának Hivatalos Nyelv- és Íráshasználattal megbízott tagja, valamint Lulić Emil, az MNT hivatalvezetője köszöntötte az egybegyűlteket...” Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutató Csáth Géza összegyűjtött novelláiból Szabadkán

A Szabadkai Városi Múzeumban szerdán Csáth Géza: Mesék amelyek rosszul végződnek című könyvének bemutatóján vehetett részt az érdeklődő közönség. A könyv a tragikus sorsú szabadkai író összegyűjtött novelláiból áll össze, egyben a harmadik, javított valamint bővített kiadásban jelent meg a budapesti Magvető Kiadó gondozásában. A könyvbemutatón Hicsik Dóra könyvtáros beszélgetett Szajbély Mihály irodalomtörténésszel...” Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Népszerűsítő körúton a Mézeskalács és a Jó Pajtás gyermeklapok

A Mézeskalács és a Jó Pajtás szerkesztőségének tagjai pénteken folytatták gyermeklap-népszerűsítő körútjukat. Mézes Marcipán, a mókus ez alkalommal az észak- és közép-bácskai térség három helységének általános iskoláiba látogatott el...” Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Előadás: Nagy István festőművészi és emberi nagyságának keresztmetszete

A Szabadkai Városi Múzeumban csütörtökön N. Kovács Zita, a bajai Türr István Múzeum művészettörténésze A Nagy István kutatás új forrásai, új interpretációs és korszakolási lehetőségei címmel tartott előadást. Az előadással Nagy István festőművész születésének 150. évfordulójára emlékeztek.[...] A Szabadkai Városi Múzeum művészettörténésze Ninkov Kovacsev Olga, az MTA külső köztestületének tagja, a különleges, emberséges jellemű, kivételes zsenialitással rendelkező művészről, illetve a Szabadkai Városi Múzeum tulajdonában lévő képekről elmesélte...” Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Túl a vizuálison címmel tartott előadást Kucor Tamara a Szabadkai Kortárs Galériában

Tárlatok alkalmával az alkotásokat legtöbbször nem szabad megérinteni, hiszen úgy károsodhatnak. Egyebek közt emiatt mutatkozott igény arra, hogy olyan műalkotások is készüljenek, amelyeknél nem szükséges feltétlenül betartani ezt a szabályt. Sőt, épp az a lényegük, hogy megtapinthatóak legyenek. [...] Nemrég nyílt meg a Szabadkai Kortárs Galériában Ana Vrtačnik sarajevói születésű újvidéki képzőművész A tapintás által című kiállítása, amelyet pont a megtapinthatóság jellemez, a kísérőrendezvényeként pedig Túl a vizuálison címmel Kucor Tamara művészettörténész, a kiállítás kurátora tartott előadást szerda este, az érzékszervek és a képzőművészet kapcsolatáról...” Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Mezei Zsuzsanna tanár, levéltáros

Több évtizedes munkásságáért Magyar Arany Érdemkeresztel tüntették ki Mezei Zsuzsanna nyugalmazott magyar nyelv és irodalom tanárt, a Vajdasági Tartományi Levéltár nyugalmazott levéltárosát, a Tordai Újság főszerkesztőjét, a Tordaiak Klubja elnökét. [...] Mezei Zsuzsannát levéltárosként ismertem meg, az 1944/45-ös atrocitások — pontosabban az 1941 és 1948 közötti időszak – áldozatainak felkutatása terén folytatott munka során. [...] Ez életem egyik legnehezebb időszaka volt. [...] Pályámat újvidéki magyartanárként kezdtem, méghozzá egy olyan helyen, ahol már akkor szórványban éltek a magyarok, a Heréskert városnegyedben. [...] Egészen 2009-ig magyar iratokat rendeztem, írtam a tartalmi kivonatokat, a kezemben volt a magyar történelem forrása. A Vallás- és Közoktatási Minisztérium fondjával dolgoztam, a kiegyezéstől egészen Trianonig...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Elindult a Nézők Iskolája képzés az Újvidéki Színházban

Az Újvidéki Színház háza táján nemsokára egy különleges „iskola” indul, melyet a nézők számára kínálnak. A résztvevőkre izgalmas iskolaórák várnak, beláthatnak ugyanis a kulisszák mögé, egy-egy próbafolyamatba. Lénárd Róbertet, a színház művészeti vezetőjét kértem, meséljen a részletekről. [...] Fontos megjegyezni, hogy ez a szerda délutánonként ingyenesen megvalósuló sorozat két nyelven folyik majd. [...] A kurzus két hónapig tart, és heti egy alkalommal lesznek foglalkozások, amelyeken a résztvevők

különböző előadások során betekintést nyerhetnek a kulisszák mögé. [...] A programra 61 érdeklődő jelentkezett. A nézők szakemberek segítségével járhatják körbe a színházi elemeket...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Díjazták a kiemelkedő kutatókat

A tartományi kormány díjazta a legtöbbet idézett kutatókat 40 kutatót részesített elismerésben. A legtöbbet idézett kutatót 80 ezer dinárral, a másodikat 65 ezer, a harmadikat pedig 50 ezer dinárral jutalmazta meg. [...] Tatjana Puškar, az Újvidéki Egyetem Orvostudományi Karának tanára elmondta, örömmel tölti el, hogy elismerték a munkáját. Amikor tudományos tevékenységet folytatunk, sokszor nem vagyunk biztosak abban, hogy az eredményeink fontosak, más kutatókat is érdekelni fogja a tudományos probléma. Ezért nagy öröm számunkra, hogy idéznek minket...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk](#) >

ROMÁNIA/ERDÉLY

Gyengék a PISA-felmérés romániai eredményei

Nagyon gyenge eredményt értek el a romániai diákok a PISA-teszteken, sovány vigasz, hogy tartjuk a 2018-as szintet, miközben visszaesést tapasztalt meg majdnem minden ország. A lengyelek, csehek és magyarok is egyértelműen jobban teljesítettek a romániai tanulóknál, de a szlovénok, a horvátok és szlovákok is jobban állnak; ha hátranézünk, csak Bulgáriát látjuk magunk mögött. [...] A szegények és a jól szituáltak között egyre nő a különbség. [...] Kezdenek érkezni a reakciók a közzétett PISA-felmérések eredményei nyomán, az tanügyi minisztérium hiába próbálja úgy csürni-csavarni a kommunikációt, hogy azt a csöppnyi jót emelje ki a sok rossz közül, az oktatási szakemberek nem igazán hajlanak arra, hogy elhallgassák a gyenge eredmények mögött tornyosuló problémákat. [...] A szülőknek nem számíthatnak az oktatási rendszerre, egyetlen megoldásuk van: magánórákra járatni a gyerekeket. [...] Szövegértésben jobbak a lányok, matekból egyformák a fiúkkal. [...] Marcel Ciolacu kormányfő szerint a 2024-es évben Románia minden korábbiánál több pénzt fordít az oktatásra, ugyanakkor felkérte a szaktárca vezetőjét: dolgozzon ki javaslatot arra, hogy a tanárok bérezése az elért eredményt is figyelembe vegye...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) > [teljes cikk 4](#) >

A magyarul tanuló diákok jobban teljesítettek a PISA-teszten, mint a romániai átlag

„A korábbi PISA-felmérésekből azt láttuk, hogy több országban is van egy-egy 1000 fő körüli reprezentatív alminta a kisebbségi nyelven tanulókra. Innen jött az ötlet, el kellene érni, hogy az erdélyi magyarokra is legyen egy ilyen reprezentatív alminta” – magyarázta megkeresésünkre Kiss Tamás szociológus, aki Toró Tibor mellett (mindketten az MTA külső köztestületének tagjai) a magyar alminta egyik kezdeményezője volt. [...] A valamivel több mint 7000 letesztelt romániai diákból mintegy 1200 volt magyarul tanuló. [...] „Előljáróban az látszik, hogy a magyarul tanuló diákok mindhárom teszten, tehát a matematikán, a szövegértésen és a természettudományokon is jobban teljesítettek, mint az országos átlag. [...] A szociológus szerint ugyanez látszik a hivatalos országos felméréseken is, a 8. osztály végi képességfelmérőn és a középiskolát lezáró érettségien, ha a magyarul tanuló esetében nem vesszük figyelembe a román vizsgán elért jegyeket...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk](#) >

Beszélgetés Lukács József kolozsvári helytörténésszel

Hogyan alakul ki a néha nehezen megragadható helyi identitás? Mi fán terem a gömböc és a spiritus vitrioli, amely az első nyomtatott magyar szakácskönyvben szerepel? Erről és sok minden egyébéről is szó esik a Lukács József helytörténésszel, a BBTE egyetemtörténeti muzeológusával készült beszélgetésünkben. [...] Anyai dédnagyapám családja szintén Kolozs megyei, de román származású. Egy olyan román családról van szó, amelynek egyik tagja az 1880-as években eldöntötte, hogy Kolozsvárra jön és magyar lesz. Átkeresztelkedett reformátussá és nevet változtatott. A Monarchia idejében nagy volt a népmozgás, és könnyen lehetett lakóhelyet változtatni. [...] Interjúnk második részében szó esik múzeumokról, nacionalizmusokról, a román közösség magyar történelmi örökséghez való viszonyulásáról is...” Forrás: Foter.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

A román polgármester tovább szövögeti a magyar álmokat a téli olimpia egykoron tervezett erdélyi helyszínén

A színromán máramarosi kisváros polgármestere „feltámasztotta” a borsafüredi síközpontot, ahol a második bécsi döntés után „visszaköszönt” magyar világban téli olimpiát szerettek volna szervezni, és neki is láttak az építkezésnek. Borsafüred sípályáján immár szuperóriás-műlesiklásban is rangos versenyeket rendezhetnek a nemzetközi szövetségnél (FIS) sikeresen véghez vitt engedélyeztetési folyamat eredményeként. [...] Borsafüreden óriásplakát hirdeti a negyvenes évek magyar terveit. [...] Amint arról beszámoltunk, az akkori tervekről nemrég dokumentumfilm is készült...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk](#) >

Gyász hír: Somai József közgazdász, az erdélyi magyar közösségépítés kiemelkedő alakja

Életének 93. évében, türelemmel viselt betegség után, vasárnap elhunyt Somai József nyugalmazott közgazdász, gazdaságtörténész, szerkesztő, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság tiszteletbeli elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia külső köztestületi tagja.

[...] Somai József 1931-ben született református földműves szülők gyermekeként. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem Közgazdasági karán végezte 1951-1955 között. [...] Négy önálló kötete jelent meg, emellett tizenöt kötetnek volt társszerzője és felelős szerkesztője. Somai József volt az alapító főszerkesztője a Közgazdász Fórumnak (közgazdasági tudományos szaklap), és szerkesztőbizottsági tag volt a Civil Fórum folyóiratnál is. [...] Ő volt a Bolyai Társaság egyik alapító tagja, az Erdélyi Múzeum Egyesület (újraalapító) tagja...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Középkori kódexet azonosítottak a kolozsvári Szent Mihály-plébánia levéltárában

A tudományos közösség számára eddig ismeretlen középkori kéziratot azonosítottak Kolozsváron, a kódexet korábban a Szent Mihály-plébánián őrizték, innen került át a levéltárba – erősítette meg az MTI-nek kedden László Attila főesperes-plébános. Mint írták, ez az egyetlen középkori kézirat, amelyet a Szent Mihály római katolikus plébániai levéltárban őriznek. [...] Szenzációként röppent fel a napokban a hír, miszerint a tudományos közösség számára eddig ismeretlen középkori kéziratot azonosítottak Kolozsváron. A kódexet valójában Sas Péter irodalom- és művészettörténész találta meg legalább tíz évvel korábban, és hívta fel rá a nagyközönség figyelmét a plébánia könyvtáráról három évvel ezelőtt lapunk hasábjain közölt cikkében...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Petőfi román nyelven

Petőfi Sándor Az apostol című elbeszélő költeménye új román fordításban jelent meg, a kötetet szerdán este mutatták be a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtárban. A költeményt Kocsis Francisko költő, író fordította, a kötet előszavát pedig Balázs Imre József irodalomtörténész, az MTA külső köztestületének tagja írta. [...] Az apostol román nyelvű változatáról Balázs F. Attila költő, író, műfordító, a kötet szerkesztője és Szonda Szabolcs könyvtárigazgató beszéltek...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Új lendületet kapott a cigánymisszió

A két világháború között voltak próbálkozások a cigányság felé való fordulásban, de aztán évtizedekig nem történt semmi ebben a témában, így még inkább a társadalom peremére szorultak az érintettek. Lehet-e igazi áttörést remélni, közelebb hozni a cigányságot a többségi társadalomhoz? – kérdeztük Makkai Pétert, az Erdélyi Református Egyházkerület nemrég kinevezett cigánymissziós lelkipásztorát. [...] A korábbi próbálkozásoknak megvannak a lenyomatai, például az evangélium cigány nyelvre fordítása. [...] „Mondhatjuk, az erdélyi református egyház újkori cigányság felé való fordulása hivatalosan az októberi határozattal indult el, amikor kineveztek engem a cigánymisszió lelkipásztorának” – részletezi Makkai tiszteletes. [...] Sokat romboltak a szociális téren alkalmazott rossz közpolitikák, amelyek arról szóltak, hogy ha valakinek gondja van, adnak egy kis pénzt a túléléshez. Nagy tömegeknek biztosít az állam a befolyó adókból túlélési segítyt, de ehhez nem tesz hozzá semmiféle szociális szolgáltatást...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Transtelex Dialóg az erdélyi etnikumközi viszonyokról

A Transtelex Dialóg idei utolsó, december 12-i kiadásában a román-magyar viszonyról beszélgetünk a kolozsvári Planetárium Cafében. A téma soha nem veszített az aktualitásából az elmúlt évtizedekben Erdélyben. A következő választási szuperévben a szélsőséges pártok előretörése és a folyamatos kampányhangulat különösen nem kedvez majd a közeledésnek, a többség-kisebbség párbeszédének és a romániai magyarok közérzetének... [...] A december 12-én, kedden 19 órától kezdődő beszélgetés meghívottjai: Horváth István, szociológus, Szilágyi N. Sándor, nyelvész, egyetemi tanárok, az MTA külső köztestületének tagjai, valamint Rostás-Péter István, újságíró-műfordító és Smaranda Enache, emberjogi aktivista...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

PISA: Miért maradt le a szlovák oktatás?

A 15 éves szlovákiai diákok a PISA 2022 nemzetközi felmérésen jócskán leszerepeltek. Az olvasási készséget tekintve a diákok 30 százaléka a rizikós csoportba tartozik, az alapvető készségeket sem sajátították el. Matematikából még nagyobb a visszaesés. [...] A Szlovák Pedagóguskamara (SKU) elnökét, Vladimír Čermomant egyáltalán nem lepték meg a PISA-teszt eredményei. Tíz éve azt mondogatjuk, hogy a tanárok értelmetlen képzésekre járnak. [...] Az oktatási tárcát már több, mint három évtizede olyan politikusok irányítják, akik nem a pedagógustársadalomból érkeztek. A bársonyos forradalom után a jelenlegi miniszter sorrendben a huszonharmadik. [...] Érdemes megemlíteni azt is, hogy Szlovákia a térség talán egyetlen országa, ahol nincs pedagógiai kutatóintézet. Albert Sándor, az MTA külső köztestületi tagjának véleménycikke...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Politikum: Nevet változtatott, de elnököt nem a Szövetség, megszűntek a platformok

Újra Forró Krisztiánt választotta meg elnökének a Szövetség kongresszusa, amely egyben Magyar Szövetségre változtatta a párt nevét. Alelnök lett a frissen belépett Gyimesi György, és megszűntek a platformok. A párt a kormány és az ellenzék között akar egyensúlyozni. [...] „Tudjuk, hogy magyar jelöltet nem fognak köztársasági elnökké választani, de ez egy jó alkalom arra, hogy beszéljünk a régióink, közösségünk problémáiról” — magyarázta Forró a köztársaságielnök-jelöltség értelmét. [...] A részletekről a régi-új elnökkel Forró Krisztiánnal beszélgetett Kálmán Norbert a Pátria rádió hétfői műsorában...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Paterka Pál régész lesz a Duna Menti Múzeum igazgatója

Paterka Pál régész 2024. március 1-től öt évig vezetheti a Duna Menti Múzeumot. [...] Az intézményt évtizedekig vezető Csütörtöky József nyugdíjazását kérte, szeptember végével pedig ténylegesen nyugállományba vonult...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Kötet: Érsekújvár műemlékei

Érsekújvár történelme tulajdonképpen az 1526-os mohácsi vész utáni évtizedekkel kezdődik, amikor három esztergomi érsek [...] kezdeményezésére fokozatosan kiépítették azt az erődítményrendszert, amely egészen 1663-ig sikeresen védte a várostól északra és nyugatra fekvő területeket a törökök támadásai ellen. [...] A ma már 77 éves Strba Sándor helytörténésről van szó, aki immár a sokadik könyvét tette asztalunkra. A szóban forgó kötet címe – Érsekújvár műemlékei – szlovákul, magyarul és angolul is olvasható a fedőlapon, és ebből az is nyilvánvaló, hogy egy háromnyelvű kiadványról beszélünk. [...] A kiváló helytörténész és érsekújvári lokálpatrióta (aki feleségével évekkal ezelőtt egy magánkönyvtárt alapított és mostanában szívesen kalauzolja az érdeklődőket városnéző történelmi sétákon)...” Forrás: Muzsa.sk: [teljes cikk >](#)

Jubileumi könyvbemutatóval zárult az idei karácsonyi magyar könyvvásár a Reviczky Házban

December 10-én a Reviczky Társulás és a Lévai Magyar Asszonyok Ligája hagyományos karácsonyi könyvvásárának zárónapján került sor a lévai Reviczky Házban az idén megalakulásának 10. évfordulóját ünneplő Lévai Szent László Kör jubileumi emlékkönyvének ünnepélyes bemutatójára. Müller Péter, a Lévai Szent László Kör elnöke, az emlékkönyv szerzője sok szeretettel köszöntötte Péter Ottó ipolysági káplánt, a lévai magyar hívek lelkiatyját. [...] A könyv szerzőjétől megtudtuk, hogy a „10 éves a Lévai Szent László Kör 2013-2023” című jubileumi emlékkönyv 208 oldal terjedelmű és négy fejezetből áll...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Kötet: Énekek a megmaradásunkért

A régió énekkari mozgalma történetének egy kis szeletét adta közre Mészáros Magdolna az Énekek a megmaradásunkért a Mátyusföldön című kötetében. Az alcím bővebben megmagyarázza, hogy nem átfogó műről van szó, csupán adalékokról, melyekben főleg a felsőszei Rozmaring énekkar eddigi tevékenységét ecseteli. A helyi művelődési házban a szerző vetített képes bemutatóval kínálta elolvasásra a több mint 200 oldalas kötetet, mely a KULTMINOR, vagyis a Kisebbségi Kulturális Alap, a Felsőszeli Községi Önkormányzat és a Csemadok helyi alapszervezete támogatásával jelent meg...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Előadás: Horthy életének legkevésbé ismert szakasza számos meglepetést rejteget

Horthy Miklós karrierje azért volt egyedülálló a Monarchia haditengerészetében, mert kiemelkedő képességek híján ért a csúcsra – mondta komáromi előadásán Turbucz Dávid Horthy-kutató. [...] Rudolf Montecuccoli, az osztrák–magyar haditengerészet parancsnoka különösen fontosnak tartotta, hogy Bécs megnyerje a magyar politikusokat és a magyar közvéleményt a közös haditengerészet fejlesztése ügyének. Hogy a magyar döntéshozók is megszavazzák az ehhez szükséges forrásokat, a haditengerészet gesztusokat tett vagy kezdeményezett a magyarok irányában...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: A Fórum Társadalomtudományi Intézet díjátadóján jártunk

Új díjakat alapított a somorjai Fórum Társadalomtudományi Intézet fiatal kutatók számára, hogy támogassák és ösztönözzék a kutatói munkára a fiatal tehetségeket. A díjátadóra Somorján az Intézet székházában került sor december 4-én, ahol három Fórum Kutatói Díj valamint az intézet alapítójáról elnevezett Tóth Károly Kutatói Díj került átadásra. Simon Attilát, az MTA külső tagját

a program és a díjak megalapításáról kérdeztük, s két díjazottat, Csobády Csillát és Varga Krisztinát pedig nyertes pályamunkájukról...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Oktatási és tudományos miniszter: A PISA–2022 eredményei csalódást keltőek, de teljességgel előreláthatóak

Okszen Liszovij oktatási és tudományos miniszter szerint a PISA–2022 nemzetközi tanulói teljesítménymérés Ukrajnára vonatkozó eredményei csalódást keltőek, de teljességgel előreláthatóak – jelentette az Interfax–Ukrajna hírügynökség. A vizsgálati eredmények szerint a PISA–2018 felméréshez képest Ukrajna 12 ponttal esett vissza a matematikában (453-ról 441-re), 19 ponttal a természettudományokban (469-ről 450-re), az olvasásban pedig 38 ponttal (466-ről 428-ra)...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Kuleba szerint Kijev teljesítette az uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséhez szükséges feltételeket

Ukrajna elvégezte házi feladatát az uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséhez, minden ellenétetés állítás téves – jelentette ki Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter Brüsszelben hétfőn. Kérdésre válaszolva azt mondta: Ukrajna megváltoztatta a kisebbségi nyelvhasználatot és oktatást érintő jogszabályait is olyan módon, ahogyan azt Magyarország kívánta. Ezt a tényt tiszteletben kell tartani – húzta alá. [...] Az ukrán parlament péntek éjjel elfogadta a nemzeti kisebbségek jogairól szóló új törvényt, amely az ukrán kormányzat szerint figyelembe veszi az Európa Tanács és szerveinek szakértői véleményét és az orosz ajkúak kivételével számos területen visszaállítja a kisebbségek korábbi jogait. [...] Munkalátogatásra érkeztek Kárpátaljára az Európai Unió tagállamok diplomáciai képviselőinek vezetői december 11-én...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

KMPSZ-közgyűlés

December 9-én, Beregszászban, a Rákóczi-főiskolán tartotta 32. közgyűlését a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ). A 2022 tagú szövetség közgyűlésén 227 küldött képviselte a tagságot. Orosz Ildikó, a szakmai szövetség elnöke beszámolójában a háború okozta bizonytalanságról beszélt, [...] Az idei munkácsi események kapcsán elmondta: „A Munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskolában tapasztalható folyamatok tovább csökkentik a minőségi magyar oktatás megmaradásának esélyeit a Latorca-parti városban és kihatnak az egész megye hangulatára. Felháborítónak tartjuk Schink Istvánnak, az intézmény igazgatójának indokolatlan felmentését. [...] Az elnök asszony elmondta, hogy a KMPSZ felmérése alapján a Kárpátalján működő 99 oktatási intézményben, ahol van magyar nyelvű csoport is, összesen 14 728 tanuló kezdte meg a tanévet a magyar osztályokban. Az első osztályokba beiratkozottak száma 1 126 diák volt...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Interjú: Darcsi Gyula, állatorvos

Írásunkban egy olyan derцени állatorvossal beszélgettünk, aki a hivatását mindennél előbbre helyezi. Az 1943-ban született és jelenleg 80 éves Darcsi Gyula már több mint 50 éve dolgozik a szakmában. Kérem, mesélje el, hogyan került kapcsolatba az állatorvoslással? Állattartó, földműves családban születtem. Már egész kicsi gyerekkoromban a kis állatok lábát is befászliztam. [...] 1961-ben jelentkeztem Lembergbe – akkori nevén a Lembergi Állatorvosi Főiskolára 1969-ben kaptam meg a diplomát. Itthon elkezdtem dolgozni a Derцени Új Élet Kolhozban, ahol 10 ezer juh és 3 000 szarvasmarha volt akkor. [...] 1997. november 4–6. között sor került a magyar állatorvosok első világtalálkozójára Budapesten. Erre meghívást kaptunk Szieberth Istvántól, az akkor megalakult MÁVSZ elnökétől, [...] én a kárpátaljaiak lettem az elnöke, 200 tagot számláltunk. Aztán Kárpátalján is szerveztünk konferenciákat, az elsőt Mezőváriban, közvetlenül az árvíz után. [...] Az emberek ma inkább elmennek a boltba és megveszik a tejnek nevezett, mindenféle kutyvalékot és a mûhúst, tele vegyszerrel...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: A hulladékkezelés és a természetvédelem fontosságára hívja fel a figyelmet a Papilio egyesület

Idén november 18. és 26. között valósult meg az európai hulladékcsökkentési hét. Ehhez kapcsolódva indította el a Papilio – Természet- és Környezetvédelmi Egyesület iskolások számára azt a programot, amelynek keretében a fenntartható erőforrás-gazdálkodásra és a hulladékkezelés fontosságára hívták fel a fiatalok figyelmét. A program részeként az egyesület munkatársai Kárpátalja húsz oktatási intézményében tartottak előadásokat a környezet védelmének jelentőségéről. Így a Csongori Gimnáziumban is, ahol a gyerekek elmondása szerint már sokan hallottak az egyesület munkájáról, többen részt is vettek a korábban tartott takarítási akcióik valamelyikén. Az előadások során Kovács Attila, az egyesület munkatársa hívta fel a fiatalok figyelmét arra, hogy az ember már ösidők óta termel hulladékot...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Beszámoló: A Clevelandi 62. Magyar Kongresszusról

A clevelandi Magyar Társaság idén is, immár 62. alkalommal megszervezte a Magyar Kongresszust, melynek témája idén a jövőt építő magyar családok. [...] A kétnapos konferencia egy négyrészes pszichológiai szimpóziummal kezdődött, majd nagyon változatos tudományos – közgazdasági, történelmi és irodalmi előadásokkal, kulturális programokkal folytatódott és bállal zárult. [...] A pszichológiai szimpóziumon a legaktuálisabb előadást Krasznai Beáta pszichológus tartotta „Hogyan neveljük kétnyelvű, két kultúrában is helytálló gyerekeket” címmel. [...] Papp Klára az identitás egészséges fejlődéséről és fontosságáról, Kovács Emese a DNS-metiláció változásairól bipoláris zavarok és öngyilkossági kísérletek esetén, Nádas Tímea Klára pedig a család amerikai magyar társadalomban betöltött szerepéről beszélt. [...] Kerekes Judit New Jersey-ből érkezett matematikaprofesszor számolt be az Amerikában jelenleg működő 33 hétvégi magyar iskolát összefogó AMIT (Amerikai Magyar Iskolák Találkozójának) legutóbbi, tizenegyedik konferenciájáról...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)

Egy stockholmi magyar kiadó története

Anna-Máriával beszélgettem, aki mesélt kalandos életéről: miként talált rájuk húsz év után a szerelem Stockholmban, hogyan alapították meg a Siculus Kiadót és láttak napvilágot magyar és székely vonatkozású könyveik. [...] Stockholmról, a városról csak annyit tudtam, hogy a feleségem itt lakik közel húsz éve. Hallottam jártomban-keltemben, hogy Stockholm az észak Velencéje. [...] Anna-Mária is ugyanilyen őszinteséggel vall akkori önmagáról a könyv utolsó lapján: „Közel húsz éve élek Stockholmban. Ennek az időnek volt napfényes és borús oldala is. [...] Összesen tíz könyvet adtunk ki három év alatt. [...] Nagyon sok kézirat, terv maradt hátra, amit kis segítséggel talán ki lehetne adni...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Vera Molnar képzőművész

Alig egy hónappal 100. születésnapja előtt, december 7-én elhunyt Vera Molnar Párizsban élő magyar képzőművész, a digitális művészet úttörője, a francia Becsületrend Lovagja – adta hírül a Le Figaro. Gács Vera néven született Budapesten 1924. január 5-én, a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1942-től Szőnyi István tanítványa volt, szakdolgozatát Cezanne és a kubizmus problémájáról írta. [...] Művészete összhangban állt azzal, hogy férje, François Molnar a tudományos percepciókutatás, az érzékelépszichológia felé fordult. [...] Ténylegesen csak 1968-ban kezdett el számítógéppel dolgozni, az első művészek között volt, aki a számítógépet az algoritmusok segítségével a kedvenc eszközévé tette...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Karikó Katalin és Krausz Ferenc átvette a Nobel-díjat

Átvette a Nobel-díjat vasárnap Stockholmban Karikó Katalin biokémikus és Krausz Ferenc fizikus. A tudományos élet legrangosabb nemzetközi kitüntetését a díjazottaknak XVI. Károly Gusztáv svéd király adta át a stockholmi hangversenyteremben rendezett díszes ceremónián. A Nobel Alapítvány nevében Astrid Söderbergh Widding, a kuratórium elnöke köszöntötte a díjazottakat...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)